

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет

Кафедра практики англійської мови та методики викладання

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземної та української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Факультет іноземної філології

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

**Рівне
2024**

ББК 81.0

С91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан філологічного факультету (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Герасимчук Галина Андріївна – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет)

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2024 року, Рівне. 225, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 28.03.2024 р.).

До збірника увійшли матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

<i>Афанас'єва Л. В., Смирнова М.В.</i>	7
Foreign Language in the Process of Solving Problems of Intercultural Communication	
<i>Бігунов Д. О.</i>	9
The Evolution of Categorisation in Cognitive Linguistics	
<i>Бондар Т. Г., Самчук Т. В.</i>	13
Мовне питання: українські біженці у Польщі	
<i>Курята Ю. В., Касаткіна-Кубишкіна О. В., Антоненко Н. Є.</i>	17
Multilingualism in Ukrainian Education in the Context of Eurointegration	
<i>Мирончук Я. А., Бондар Т. Г.</i>	22
Cognitive Linguistics: Overview	
<i>Неродик А. С., Самборська І. М.</i>	25
Деякі вербальні та невербальні характеристики англійської лінгвокультури	

**СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

<i>Михальчук Н. О., Ногачевська І. О.</i>	34
Poetic Text Comprehension as a Problem of Contemporary Linguistics	
<i>Мялковська Л. М.</i>	49
Strategic communications in the information space	
<i>Оздемір О. В., Омелянюк А. Р.</i>	52
Елементи топосу та їх неоготичне втілення в літературі постмодернізму	
<i>Оленіч Н. С., Нісаноглу Н. Г.</i>	58
Фразеологічні одиниці з числовим компонентом “one” в англійській мові	
<i>Потапчук С. С., Ветрова І. М.</i>	59
Компліментарне висловлювання як ілокутивний акт	
<i>Приходько В. Б.</i>	63
Художній переклад в контексті методологічних стратегій літературної компаративістики	

<i>Самборська І. М., Вовчук Н. І.</i>	65
Прагмалінгвістика у контексті сучасної мовознавчої парадигми	
<i>Стернічук В. Б.</i>	70
Wichtige Aspekte in der Entwicklung der Lingustischen Poetik	
<i>Юрійчук Г. П., Вовчук Н. І.</i>	72
Сприйняття та розподіл часу в різних лінгвокультурах	

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

<i>Бабіч М. В.</i>	79
«Ранкові зустрічі» на уроках англійської мови в початковій школі	
<i>Бігунова С. А., Залевська О. А.</i>	81
Foreign Language Practice through Text Interpretation	
<i>Войтенко І. Г.</i>	84
Особливості дистанційного викладання польської мови як другої іноземної	
<i>Галицька О. Б.</i>	86
Wie schafft man ein inklusives Bildungsumfeld?	
<i>Івашкевич Е. Е.</i>	87
Comparative Results of the Research of Students' Attitude to Learn a Foreign Language as a Way of Mastering Intercultural Competence by Them	
<i>Кваснецька Н. В.</i>	103
Професійні ролі вчителя іноземної мови в НУШ	
<i>Мартинюк А. А., Антоненко Н. Є., Касаткіна-Кубишкіна О.В., Фрідріх А.В.</i>	105
Current Problems of Foreign Language Teaching Methodology in Challenging Times	
<i>Мороз Л. В., Лосінець Ю. О.</i>	108
Роль фонетичних навичок у формуванні соціокультурної компетенції дошкільнят	
<i>Набочук О. Ю.</i>	111
Professional Creativity, Professional Formation and Personal Growth of Future Managers	
<i>Сиденко А. В., Ísak Jónsson</i>	126
Exploring Education at Hofið School in Reykjavik, Iceland	
<i>Смаль О. В.</i>	128
Трансформаційна роль ChatGPT при викладанні та вивченні англійської мови	

Смирнова М. Л., Афанас'єва Л. В.	131
Die Vorbereitung von Fachkräften auf eine erfolgreiche interkulturelle Zusammenarbeit	
Monika Stapor	133
Exploring Norwegians' Perspectives on Poland, Polish Language, and Culture	
Стернічук В. Б., Ковальчук Д. Д.	135
Bilingualer Sachfachunterricht: Verborgenes Potential	
Федоришин О. П., Федоришина В.	138
Cooperative Learning Exercises in Active Learning	
Хунавцева Н. О., Харченко Є. М.	141
Facilitation as a Specific Type of a Teacher's Activity	
Шамсутдинова М.-С. Б.	156
Stimulating Motivation to Learn a Foreign Language Among Students by Taking into Account Their Value Systems	
Ясногурська Л. М., Гонтюк С. В.	160
Використання ігрових технологій при навчанні іноземної мови у немовному ЗВО	

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Білоус Т. М., Timoti D.Meloni	164
Intercultural Dimension of Teaching ESL	
Бляшевська А. В., Дмитренко Н. С., Федорець М. А.	166
Дебатна гра як засіб розвитку креативних та когнітивних здібностей здобувачів освіти на заняттях іноземної мови	
Вєтрова І. М., Потапчук С. С.	170
Роль викладача у розвитку навчальної автономії в онлайн-освіті	
Вовчук Н. І., Самборська І. М.	174
Вибіркові лінгвістичні дисципліни у фаховій підготовці студентів-філологів	
Волкова Л. В.	183
Використання паремій при формуванні іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності студентів	
Губіна А. М., Яновець А. І.	189
Особливості успішного початку презентації іноземною мовою	
Денисюк Л. В., Данілова Н. Р.	194
Формування іншомовних мовленнєвих навичок у майбутніх фахівців сфери туризму	

<i>Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.</i>	198
The Development of Soft Skills and Professional Reflection of Teachers of Preschool Educational Establishments	
<i>Корольчук Л. В.</i>	212
Analyzing the Feasibility of Applying Classical Methods of Foreign Language Teaching in Foreign Language Classes for Professional Purposes in HEIs	
<i>Нестерук С. М., Синевич Б. М.</i>	214
Методичні аспекти дослідження художнього тексту при підготовці вчителя-філолога	
<i>Перішко І. В.</i>	218
Interactive Learning in Studying the Theoretical Course of a Foreign Language	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	221

охоплюють різноманітні аспекти життя та людської природи й можуть бути організовані як за моделлю словосполучення, так і за моделлю речення. Виявлено, що переклади фразеологізмів англійської мови у лексикографічних джерелах здебільшого не є абсолютними еквівалентами в українській мові, що свідчить про їхню самотність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Англо-український фразеологічний словник / уклад. К.Т. Баранцев. 2-ге вид., випр. Київ: Т-во Знання, КОО, 2005. 1056 с.
2. Береза Т. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів / Авт.-уклад. Береза Т. А., Коцюк Л. М., Кулинський О. С. Львів: БаК, 2011. 400 с.
3. Нечипоренко Б. О. Лексичні та стилістичні труднощі перекладу фразеологізмів у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2020, № 46. Том 3. С. 155-159.
4. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови: посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Луганськ: Альма-матер, 2005. 400 с.

*Світлана Потапчук
Ірина Вєтрова
(Рівне, Україна)*

КОМПЛІМЕНТАРНЕ ВИСЛОВЛЮВАННЯ ЯК ІЛОКУТИВНИЙ АКТ

У компліменті, що розглядається як мовленнєвий акт, слід виділяти три основних аспекти: мовленнєва дія, психологічна взаємодія і спосіб мовної реалізації мовної дії. Модель мовної дії інтегрує в собі положення теорії мовленнєвих актів, теорії мовленнєвої діяльності і концепції ввічливості. Компліментарне висловлювання ми розуміємо як мовний засіб досягнення якісно різних (мовленнєвих і немовних) комунікативних цілей, як реалізація

мовної дії, що є складною єдністю ілокутивного акту, перлокутивного акту і соціальної дії.

За Ф.С. Бацевичем, ілокутивний акт – це втілення у висловлюванні, породжуваному в процесі мовленнєвого акту, певної комунікативної інтенції, комунікативної мети, що надає висловлюванню конкретної спрямованості (Бацевич, 2004: 171). У характеристиці компліменту як ілокутивного акту найсуттєвішими моментами є ілокутивні цілі компліменту, його місце в системі мовленнєвих актів та відмінності компліменту від подібних до нього за формою ілокутивних актів.

Кожен комплімент обов'язково повинен містити позитивну оцінку. Основною ілокутивною ціллю компліменту є повідомлення не про те, як мовець оцінює адресата, а про те, які почуття та емоції він відчуває у зв'язку з позитивною оцінкою, тобто ця ціль полягає у вираженні позитивного психологічного, чи так званого інтенційного (за Дж. Серлем (Searle, & Vanderveken, 1985)) стану мовця, репрезентативний зміст якого складає позитивна оцінка. Так, вимовляючи речення *Ви гарно виглядаєте* з ілокутивною силою компліменту, мовець має на увазі приблизно наступне: *Я радий / мені приємно / я відчуваю задоволення від того, що ви гарно виглядаєте.*

Таким чином, коли мовець здійснює ілокутивний акт компліменту, його цілі є відкритими для розпізнання адресатом, і вони мають на меті наступне: виразити позитивний інтенційний стан, репрезентативний зміст якого становить позитивне оцінне судження; виразити намір / прагнення / бажання принести задоволення адресату; виразити позитивне ставлення до адресата.

Типовими лексичними засобами вираження позитивної оцінки є лексичні одиниці, в семантичну структуру яких входить значення позитивності. Такі одиниці належать до різних частин мови: іменників (*angel, beauty, genius*), прикметників (*good, nice, wonderful, lovely*), дієслів (*to like, to love, to admire*), прислівників (*well, nicely, wonderfully*). У компліментарних висловлюваннях широко використовуються інтенсифікатори – слова для підсилення змісту (*quite, such, very, so, really, awfully, terribly*).

До прямих ілокутивних актів відносяться ті ілокутивні акти компліменту, в яких оцінне судження виражене експліцитно. Для них характерні такі ознаки: а) об'єкт позитивної оцінки та оцінний предикат виражені експліцитно і утворюють оцінне судження, що має форму двоскладного стверджувального (чи окличного) речення; б) автором оцінного судження є мовець, а об'єкт позитивної оцінки має безпосереднє відношення до адресата.

До непрямих відносяться ілокутивні акти компліменту, реалізовані за допомогою висловлювань, в яких і об'єкт позитивної оцінки, і оцінний предикат виражені експліцитно, але при цьому: а) висловлювання має форму питального речення: *Your friend, hasn't he got a lovely smile?*; б) оцінне судження не вичерпує пропозиційного змісту висловлювання: *"Would you think", I said, "it's just another example of male chauvinism if I tell you you look very youthful?"*

До імпліцитних ілокутивних актів компліменту належать: а) ілокутивні акти, пропозиційний зміст яких імпліцитно виражає хоча б одну із складових позитивного оцінного судження (об'єкт позитивної оцінки, оцінний предикат, оцінне судження як таке; б) висловлювання, в яких зв'язок між об'єктом позитивної оцінки і оцінним предикатом не є предикативним; в) висловлювання, в яких мовець не є автором позитивно-оцінного судження, що становить пропозиційний зміст.

При розмежуванні прямих і непрямих ілокутивних актів компліменту виникають проблемні випадки, коли висловлювання-формули з ілокутивною силою компліменту мають пропозиційний зміст, що не відповідає повідомленню мовця, а саме: об'єкт позитивної оцінки, що становить буквальне, власне семантичне значення висловлювання, не відповідає тому конкретному об'єкту, що був в дійсності позитивно оцінений мовцем та викликав у нього позитивний емоційний стан: *Trish came in carrying the souffle and we all exclaimed. "Trish, you're marvellous," said Mollie, watching her serve it out.* Гостя виражає своє захоплення частуванням за допомогою

компліментарного висловлювання, в якому оцінний предикат стосується не частування, а хазяйки, що його приготувала.

Характеристика компліменту як ілокутивного акту була б неповною без визначення місця, яке він займає в системі ілокутивних актів. Однією з найбільш популярних класифікацій мовленнєвих актів є класифікація Дж. Серля, згідно якої ілокутивний акт компліменту слід віднести до класу експресивів. Ілокутивна ціль класу експресивів полягає в тому, щоб виразити психологічний стан, що задається умовою ширості відносно положення речей, визначеного в рамках пропозиційного змісту. Основну ілокутивну ціль компліменту можна сформулювати як вираження позитивного психологічного стану мовця, викликаного позитивною оцінкою, що становить пропозиційний зміст. За Дж. Серлем, важливою ознакою експресивів є те, що їхній пропозиційний зміст приписує певну властивість мовцю або слухачу. Комплімент, як уже зазначалося, характеризується тим, що в його пропозиційний зміст повинна входити позитивна оцінка (експліцитна чи імпліцитна) адресата або предметів чи осіб, що мають до нього безпосереднє відношення.

Та обставина, що пропозиційний зміст компліменту, як правило, є оцінним судженням, робить даний ілокутивний акт подібним за формою до ілокутивних актів похвали, схвалення, захоплення. Однак компоненти, з яких складаються ці різновиди ілокутивних сил, неоднакові. Принципова відмінність ілокутивної сили компліменту полягає в тому, що її обов'язковими компонентами є додаткові ілокутивні цілі: а) виразити намір /бажання/ прагнення принести задоволення адресату; б) виразити позитивне ставлення до адресата.

Наявність цих ілокутивних цілей обумовлює ще одну обов'язкову ознаку ілокутивної сили компліменту, а саме безпосередній зв'язок об'єкта позитивної оцінки з адресатом. Це означає, що можна хвалити когось / щось, схвалювати щось, захоплюватись кимось / чимось, що ніяк не стосується

адресата, але не можна сказати комплімент людині, яка не присутня при розмові.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр “Академія”. 2004. 344 с.
2. Searle, J. & Vanderveken, D. Foundations of Illocutionary Logic. Cambridge: Cambridge University Press, 1985. 240 p.

*Вікторія Приходько
(Луцьк, Україна)*

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД В КОНТЕКСТІ МЕТОДОЛОГІЧНИХ СТРАТЕГІЙ ЛІТЕРАТУРНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

Сучасне порівняльне літературознавство приділяє особливу увагу вивченню художнього перекладу в компаративному вимірі (М. Ільницький, З. Лановик, М. Лановик, О. Павленко, О. Тетеріна, Н. Хачатурян та ін.). Рецептивно-комунікативна теорія літературного процесу (У. Вайсштайн, Р. Варнінг, Р. Етьємбль, В. Ізер, Т. Херманс, Г. Яусс) збільшила увагу дослідників до перекладу з огляду компаративістики, зокрема, розглядаючи художній переклад як «найважливіший напрямок порівняльно-літературознавчих досліджень» (Hermans, 1985). Тому його осмислення в новому літературному дискурсі трансформує дослідницьку стратегію та методологію: не лише зрозуміти перекладений твір на рівні його загальних і типологічних характеристик, але, що найважливіше, зрозуміти у його «сутнісних сенсах» (Барабаш, 2016) крізь рецепцію та інтерпретацію. Поняття рецептивної естетики *читач-як-співавтор* виражається саме у постаті перекладача.

Сучасна літературна компаративістика досліджує ряд аспектів художнього перекладу. Перший – порівняння оригіналу з перекладом: наскільки точно в перекладі відтворено національно-культурну специфіку, наскільки збережено не окремі реалії, а психологію і поведінку героїв твору,